

# LA ESPERO

Organ för Esperantorörelsen  
i Sverige



Utgiven av Förlagsföreningen  
Esperanto u. p. a.

OFICIALA ORGANO POR SVEDA ESPERANTO-FEDERACIO (S. E. F.)

|                                  |   |   |                                |
|----------------------------------|---|---|--------------------------------|
| <b>12a Jaro</b><br><b>N:o 10</b> | Redaktör: HENNING HALLDOR.<br>Ansvarig-utgivare: W. WAHLUND<br>Prenumerationspris: Helt år kr. 3:—<br>Lösnummerpris: 30 öre.<br>Annonpris: 10 öre pr mm<br>Redaktionens och expeditionens adress<br>Förlagsföreningen Esperanto, Stockholm 1. | Redaktanto: HENNING HALLDOR.<br>Responda Eldonanto: W. WAHLUND.<br>Abonprezo eksterlanden: sv. kr. 4:—<br>Prezo po numero: 30 oeroj.<br>Anonprezo: 10 oeroj po milimetro.<br>Adreso de redakatejo kaj ekspedejo:<br>Eldona Societo Esperanto, Stockholm 1, Svedujo. | <b>Oktoebro</b><br><b>1924</b> |
|----------------------------------|---|---|--------------------------------|

## Stort intresse bland de blinda för esperanto.

Bland esperantos mest hängivna anhängare få vi räkna de blinda esperantisterna. Den iver, varmed de studerat och studera vårt språk, är märklig men dock förklarlig, ty för dem som erfarit avskildhetens djupa ensamhet, som aldrig vågat drömma om något så fantastiskt som att lära sig ett främmande språk och korrespondera samt tala med människor från främmande länder, kommer esperanto med ett evangelium. Ty en blind kan dock lära sig esperanto, om än det fordrar mera tålmod och uthållighet än av den seende, men det är egenskaper som de blinda i rikt mått besitta.

Vid propaganda för esperanto kunna icke endast de blinda esperantisterna utan alla med stolthet peka på den märkliga omständigheten, att första gången ordnad examen i esperanto hölls i vårt land, avlades den högre examen av tre personer — alla blinda. Och det var icke dåliga examensresultat utan mycket goda.

Vidare kunna vi peka på att medan endast ett par blinda personer här i landet lyckats lära sig engelska, ha vi omkring ett 60-tal, vilka lärt sig esperanto och behärska det bra.

Esperantos överlägsenhet framstår här tydligare än annorstädes. Esperanta Ligilo, den av redaktör Harald Thilander utgivna blindtidningen, utgår till 700 prenumeranter i över 30 länder — ett före-

ningsorgan bland de blinda, som vore otänkbart utan esperanto.

Vid den femtonde internationella esperantokongressen i Nürnberg 1923 bildades "Universala Asocio de Blindaj Esperantistoj", vilken nu har över 300 medlemmar. Alla styrelsemedlemmarna utom sekreteraren och en till äro blinda. Föreningen är ej självändamål utan den avser att verka för de blindas sak genom esperanto. Som ett exempel på de möjligheter esperanto öppnar kan nämnas direkt import av råvaror till de blindas verkstäder. Ur ekonomisk synpunkt skulle mycket stå att vinna genom en livskraftig förening av blinda esperantister men icke mindre ur andlig. Blinda kompositörers verk skulle lätt kunna leta sig vägen till alla länder, blindböckerna skulle lättare bli tillgängliga, och fruktbarande samarbete komma till stånd.

En svensk förening har bildats. Årsavgiften är endast 1 krona, 5 kronor för understödjande medlemmar. De seende esperantister, som vilja stödja denna förenings verksamhet, kunna anmäla sig som medlemmar. Adressen är blott Majorsgatan 12, Stockholm — där bor nämligen Harald Thilander — de blinda esperantisternas föregångsman.

Vid den sextonde internationella esperantokongressen i Wien i år närvaro 100 blinda esperantister, vilka hade sin särskilda facksamankomst. Jämfört med totalsiff-

ran av kongressdeltagare är ju antalet jämförelsevis obetydligt, men det var större än våra vedersakare idisternas hela kongressdeltagareantal. Från Sverige närvaro två blinda esperantister, nämligen Hans Andersson från Stockholm och Erik Andersson från Göteborg.

Vi skola vid annat tillfälle återkomma till detta ämne, ty esperantomissionen bland de blinda förtjänar att bli känd av den stora, seende allmänheten.

H. H.

## Nationernas Förbund förordar esperanto som telegramspråk.

Vid Nationernas Förbunds generalförsamlings sammanträde den 20 sept. framlade dess andra kommission enligt ett av d:r Privat med understöd av de holländska och japanska delegerade väckt förslag följande rekommendation inför förbundsörsamlingen:

"Nationernas Förbund rekommenderar medlemmarna att godkänna esperanto för användning och taxering enligt tariffen för klart språk i telegraf- och radiotelegraf-tjänsten såsom praktiskt hjälpspråk i den internationella samfärdseln vid sidan av de tillättna nationella språken".

Denna rekommendation antogs.



Vid det tillfälle då frågan om esperanto såsom klart telegrafspråk för ej länge sedan behandlades av telegrafunionen, fattades det bara en röst för att förslaget skulle ha gått igenom. Efter att Nationernas Förbunds generalförsamling skänkt esperanto sitt moraliska stöd i denna fråga, torde den väl med säkerhet komma att lösas på önskat sätt.

Vad skola nu de esperantos bakdantare, vilka i tid och otid tutat i folk att esperanto ej kan telegraferas, nu hitta på? Förr påstods det även att esperanto ej kunde skrivas på en vanlig skrivmaskin, men detta har det blivit tyst med sedan skrivmaskinerna kommit i allt flitigare bruk för esperantokorrespondens.

Grämseln över att se "världsspråkstankens söndagsbarn" ido så överlägset besegrat av det enkla esperanto har icke lämnat de fanatiska idoapostlarna någon ro, och under många år ha de nu helt och hållet vegeterat på sitt esperantohat. För länge sedan uppfunnos med hjälp av skeva framställningar några argument mot esperanto, och dessa ha ända till leda omtuggats och omtuggas forfarande, ty man har varit oförmögen att hitta på något nytt och därför måste man nöta på det gamla.

Att komma igen med påståendet att esperanto ej kan telegraferas, när det erhållit Nationernas Förbunds stöd såsom telegrafspråk, bör vara litet svårt t. o. m. för så ognerade herrar som idisterna gjort sig kända för att vara.

## Situationen just nu.

Esperantorörelsen har alltid kännetecknats av upp- och nedgång, icke så lätt tolka, att den tidvis varit borta ur räkningen för att återigen hastigt blomstra upp, utan man kan säga, att medan den går tillbaka eller befinner sig i en lågkonjunktur i ett land eller ett visst område av mänskligt liv, så befinner den sig i framåtgående i andra länder eller på andra områden. Vi behöva blott tänka på början av 1890-talet då intresset var så stort i Ryssland, hur det sedan blomstrade i mitten av samma decennium i vårt eget land och därefter i början av 1900-talet i Frankrike. Förhållandena äro i viss mån lik-

artade än i dag om än icke så utpräglade, ty rörelsen uppbäres nu av ett så stort antal länder, att den kan sägas vara internationell, och man icke kan påstå att något visst land giver huvudstödet.

Som ett ovederläggligt faktum kan samtidigt fastslås, att esperanto i allt vidare kretsar vinner terräng och blir föremål för allt större uppmärksamhet. En omvälvning i uppfattningen av världsspråkspörelsen håller på att ske. Förståelsen för esperantos uppgift som ett internationellt kommunikationsmedel är ojämförligt mycket större nu än i början av dess framträdande, och få äro de, som ej erkänna behovet av ett neutralt världsspråk. Det som i flertalet fall avhåller mängden från att helt och fullt giva esperanto sin anslutning är tvivel på möjligheten att få esperanto allmänt antaget som mellanfolkligt språk. Men tusen fakta visa de flagranta bristerna i det nuvarande systemet, och utvecklingen tvingar fram det internationella språket. Det gäller för oss att taga vara på de argument verkligheten själv sätter i våra händer.

I de mest skilda intressesfärer har esperanto rönt erkännande, den största svårigheten torde bli att få det platoniska erkännandet omsatt i handling, ty världen har alltför lätt att gå i trampade spår. Men vi äro ett gott stycke på väg, och steg för steg gå vi mot målet: esperantos allmänna användning.

Det gäller att ej släppa taget. Här i Sverige ha vi aldrig kunnat framvisa några större framgångar av något slag. I få länder ha myndigheterna i gemen ställt sig så avvisande mot vårt språk som här i landet, men å andra sidan så har esperantorörelsen heller aldrig varit helt nedlagd. Vi ha många, många personer, som förr sysslat med esperanto men som av olika skäl kommit bort från vår rörelse. Må vi leta reda på alla dessa och omtala för dem att esperanto nu gör större framsteg än förr och att det är det enda språk, som kan komma i åtanke som världsspråk. När de se, att esperanto bestått provet, skall deras gamla intresse komma tillbaka och deras tillit till vårt språk få den säkra grund den förut saknat.

## Sveda kroniko.

STOCKHOLM. En Beskowska skolan (la Beskova Lernejo) ĝia estro, d-ro Jansson, instruas nun 20 knabojn.

En Nya Tekniska Institutet (Nova Teknika Instituto), Mästersamuelsgatan 19, nia samideano cand. phil. Carl Ohlsson estas instruisto, kaj li — laŭ peto de la lernantoj — instruas 10 knabojn en Esperanto.

Nian urbon vizitis du samideanoj, s-roj Charles Peterson el Mjölby kaj Ahl el Atvidaberg, kaj ili uzis okazon fari ekzamenon en Esperanto.

## Lösnummerförsäljning av La Espero.

Det har visat sig, att de av våra medlemmar, som gjort försök därmed, kunna sälja ett eller flera tiotal lösnummer av La Espero. På andra platser däremot göres ingenting.

När årsmötet beslöt sänkning av tidningens pris skedde detta i förvissning om att det låga priset skulle bidraga kraftigt till upplagens ökning, låt icke detta hopp komma på skam.

Skriv redan i dag och uppgiv hur stort antal exemplar Ni tror Eder kunna sälja.

## CU VI PORTAS LA ESPERANTISTAN ŜTELON?

NU AR HÖSTEN KOMMEN och därmed den tid, som framför alla andra lämpar sig för startande av esperantokurser.

Esperantos stadiga framåtgående bör göra det relativt lätt för oss att få deltagare i kurserna om vi blott påvisa den nytta man redan nu kan få av kunskap i detta språk.

En läsebok, som vi vilja rekommendera för användning i kursen, är Internacia krestomatiko av Kabbe. Den är billig — 75 öre — och av tillräcklig storlek för en kurs.





NORGE.

Ett norskt arbetaresperantoförbund bildades i Kristiania den 30 aug. Representerade voro norska landsorganisationen, Norges soc.-dem. parti, Norges kommunistiska parti, norska arbetarpartiet m. fl. organisationer. Till ordförande för det nya förbundet valdes M. Mu-ribo, till sekr. A. Säter och till kas-sör H. Aas.

Låt de frånvarande betala!

I Amerika Esperantisto vedogör s-ro Lowell för ett av honom till-lämpat system vid esperantokurser att premiera de närvarande på de frånvarandes bekostnad. Hur o-rättvist det än är brukar det mot-sätta förhållandet i allmänhet va-ra rådande.

S-ro Lowell har gjort samma er-farenhet som vi här i landet gjort vid anordnandet av gratiskurser: vid de första två eller tre lektion-erna har deltagareantalet varit stort men sedan hastigt sjunkit så att vid kursens slut endast några få återstått. I förbigående sagt är detta icke fallet endast i esperanto-kurser utan även vid undervisning i andra språk, där eleverna icke äro nödda och tvungna att infinna sig vid lektionerna.

Emedan människorna i allmän-het sätta mindre värde på det de få gratis än på det de få betala mer eller mindre dyrt, har man i allmänhet övergått till att sätta en viss avgift för deltagande i es-perantokurserna.

S-ro Lowell fixerade även en viss kursavgift — 2 dollars för 24 lek-tioner, men utlovade att varje del-tagare skulle återfå 10 cents för varje lektion han övervar. Denna summa utbetalades vid varje lek-tion. Den, som besökt alla lek-tionerna, återfick inalles 2:40 mot erlagda 2 dollars, en ren förtjänst alltså av 40 cents. Det var alltid en del av eleverna som voro för-hindrade att närvara, och de där-igenom överblivna avgifterna an-

vändes till denna premie åt de fl-i-tiga eleverna. Lowell säger sig va-ra nöjd med det resultat, som er-hölls genom denna anordning.

Otvivelaktigt är detta uppslag nå-got att taga vara på. Sätt t. ex. en avgift av 5 kronor för 25 lektioner och återbetala 25 öre per lektion åt de närvarande. Detta kan ske endera för varje gång eller också uppskjutas till kursens slut, varvid kursledaren antecknar vilka som äro närvarande.

VARBU NOVAJN MEMBR DJN!

La apostrofado en Esperanto.

Ni ricevis je kelkaj okazoj ver-sojn, kiuj duonparte konsistis el apostrofoj. Ĉar ŝajne regas mal-klareco pri la ĝusta uzo de apo-strofoj en Esperanto, ni represas el "Esperanto" la sekvantajn li-niojn:

"Apostrofi ni povas en Esperanto nur kaj ekskluzive la finiĝon o de la substantivo kaj la artikolon la, sed sole post prepozicio, fini-ĝanta per vokalo, ekz.: doloro de l' animo, gratulo je l' naskiĝtago. Neapostrofeblaj sekve estas la aku-zativa finiĝo on de la substan-tivo, la adjektiva a, la adverba e, la pluralaj finiĝoj, la finsilabo aŭ ĉe ankaŭ, ankoraŭ, k. c."

Libroj kaj Gazetoj.

FERDINAND RAIMUND: "LA MALSPARULO". Originala sorĉ-fabelo en tri aktoj. Tradukita el la germana lingvo de F. Zwach. 97 p. Ferdinand Hirt & Sohn, Leipzig 1924. Prezo: 1 gmk (kar-tonita).

Jen la teatraĵo ludita en Wien ĉe la XVI:a. Ĝi estas ĉarma por legi, tiom pli rava ĝi devas aperi sur scenejo. La multaj kongres-anoj, kiuj en la teatro tiam "brilis per sia forestado", certe ankaŭ su-feris grandan perdon pro tiu for-estado. Raimund estas valora nomo en la teatra historio de Wien, kaj lia komedio estas famkonata depon preskaŭ cent jaroj. Kolo-nelo Zwach, unu el la plej pro-duktemaj samideanoj aŭstriaaj, ta-lente tradukis ĝin verse kaj proze — aŭ duonproze, ĉar pro la naiva sorĉfabela tono ankaŭ la prozo es-

tas ritma, kio siavice influas la vortordon kaj sufiĉe liberan uzon de la akuzativa formo, precipe de la pronomoj. Rimarkinda estas la rimedo de la tradukinto por eviti ĉe versfinoj la apostrofon per lerta uzado de tiaj unusilabaj vortoj kiaj la prepozicioj kaj la artikolo. Rimarkinde valora por la legantoj kaj la aŭskultantoj estas la simpla lingvo, libera je ĉiaj fremdaj aŭ alie strangaj vortoj. Ĉio estas nur bonaj, klasikaj Esperanto-vortoj.

La legado donacis al mi amuzan horegon de plezuro. Saman ĝuon mi volas rekomendi ankaŭ al ĉiuj samideanoj. P. Nn.

TAKEO ARIŠIMA: DEKLARA-CIO. El la japana originalo tra-dukis, kun permeso de la aŭtoro, T. Tooguu. Internacie mond-literaturo. Volumoj 11—12. 125 p. Ferdinand Hirth & Sohn, Leipzig 1924. Esperanto-Fako. Prezo: 2 gmk.

Jen la unua moderne japana ver-ko de nia literaturo. Treege in-teresa rakonto, sub la formo de letera korespondado, pri tragika amo: du junaj, kleraj amikoj, kiuj batalas animajn batalojn pro la amo de unu sama junulino. Oni deziras seninterrompe finlegi la li-bron allogan kaj plenan je ravo. Kaj oni miras, ke la traduko, el japana lingvo, de japano estas tiel klara, malstranga kaj familiare komprenebla, unuvorte: bonega! Certe tiu ĉi multvalora akiraĵo por nia literaturo estos akceptata kun plezuro de ĉiuj esperantistoj ŝat-antaj legi. P. Nn.

JEAN FORGE: SALTEGO TRANS JARMILOJ. Romano ori-ginale verkita. 192 p. Ferdinand Hirsch & Sohn, Leipzig 1924. Es-peranto-Fako. Prezo: 4 gmk. (bindita).

La libro estas fantaziaĵo. Scienc-ulo eltrovis en la aero kaj etero specialajn radiojn kaj fortojn, per kies helpo li povas transporti sin kaj siajn amikojn en tempon jam pasintan antaŭ miloj da jaroj. En Romo de la Nerona epoko ili do travivas aventurojn. Oni ne povas diri, ke la libro ne estas interesa. Tamen la aŭtoro faris tro malmulte el sia trovita ideo, kaj kion li efek-tive faris, tion li faris tro gro-teske kaj rakontis tro multvorte. Sed la vortoj kaj ilia uzado es-tas bona kaj flua Esperanto. P. Nn.



ELLERSIEK & BOREL, G. m. b. H., Berlin, elsendis novajn eldonojn de kelkaj numeroj de EBI, nome: 3. Bona sinjorino; 4. Rusaj rakontoj; 6. Ella Biblio; 20. La lasta Usonano; 22. Nordgermanaj Rakontoj; 26. La intervidiĝo kaj Nekoni Dialogo; 28. El-sazaj Legendoj.

Krome la sama eldonejo elsendis originalaĵojn, ne grandan, kiu tamen meritas atenton pro sia celo. doni al niaj samideanoj konvenan "dramon" por ludado ĉe esperantistaj kunvenoj, nome Karl Minor: Pro Dio! ne Esperantiston! Unu akto, ludota parte en Esperanto, parte en nacia lingvo.

U. E. A. jam en julio elsendis sian jarlibron. Mi tamen volas per kelkaj vortoj ĝin rekomendi al ĉiuj esperantistoj. Daŭre ĝi estas nia plej grava dokumento, kaj ĝi tiun ĉi jaron plidikiĝis konsiderinde. Krom sciigoj pri la Esperantomovado ĝi enhavas ankaŭ utilan enciklopedieton. U. E. A. havas sufiĉan provizon de la libro por ke novaj membroj povos aliĝi. Faru tion tuj se vi ne jam estas membro! H. H.

INFORMSERVO DE LA INTERNACIA LABORA OFICEJO. Francio kaj la okhora konvencio. Internacia malpliigo de la vivkosto. Aŭtomataj kuplaĵoj kaj sendanĝereco por fervojlaboristoj.

BURROUGHS WELLCOME & Co, London, elsendis prospektojn pri siaj konataj medicinaj produktoj kaj preparaĵoj. Saga paŝo de la bonkonata firmo.

WASHINGTON IRVING: EL LA SKIZLIBRO, Intern. Mondlit. vol. 6. Jam de longe mankis al ni tiu numero de la aktuala kaj valora serio de Eldonejo Ferdinand Hirt & Sohn, Leipzig. La aŭtoro nun prezentata estas usonano.

TRI LIRIKOJ de Shakespeare. Muziko de Matthew Francis Coates, vortoj tradukitaj de A. J. Ashley, Farnley, Tyas, apud Huddersfield. Prezo: 1 ŝil. 6 p., per poŝto 1 ŝ. 7 p. Eldonis la tradukinto.

ĈU VI PROVIS VENDI AL VIAJ KONATOJ ESPERANTO-SLOSILOJN?

### Radia disaŭdigo el Hamburg.

Komence de okt., verŝajne unuafoje la 6-an p.t. oni disaŭdigos el Hamburg "Dek minutojn da Esperanto". Ondolongo 592. Ĉiuj samideanoj, kiuj aŭdos tiujn disaŭdigojn aŭ esperas estonte povi ilin aŭdi, skribu tuj al Nordische Rundfunk-A.-G., Artushof, Hamburg, Gr. Bleichen, esprimante sian kontentecon pri la aranĝo. Estas trege grave ke la sendaĉio ricevos pruvojn pri la disvastigeo de Esperanto.

### En högaktuell bok

är

### Eŭropo ĉe la abismo

av Francesco Nitti, Italiens förre konseljpresident. 200 sidor.

Pris kr. 3:50.

FÖRLAGSFÖRENINGEN  
ESPERANTO  
Stockholm 1.

### Förlagsfören. Esperantos ombud:

*Arvika:* Einar Andersson, Stycåsgat. 14.  
*Borlänge:* Knut Larsson, adr. Cronbergs.  
*Eskilstuna:* Eskil Johansson, Telefonst.  
*Eslöv:* Edvard Olsson, Skogsvägen.  
*Falun:* Gust. Johansson, Slussen 10.  
*Gävle:* Alb. Liljemark.  
*Göteborg:* Anders Pettersson, Karl Gustafsgatan 36.  
*Korsnäs:* Karl E. Fahlgren, Box 32.  
*Kramfors:* John Lindholm, Postföreningen.  
*Kristianstad:* Nils Nordlund, läroverksadj.  
*Ludvika:* E. Lundin, Box 429.  
*Malmö:* Ture Gellström, Majorsg. 17.  
*Mjölby:* Charles Petersson, Box 34.  
*Nordingrå:* Frans Quist, Torrom.  
*Nynäshamn:* Karl Karlsson, Villagat. 33.  
*Nässjö:* J. O. Nyström, Rådhusgat. 37.  
*Sandviken:* Evald Forsberg, Norra Villastaden 20.  
*Sigtuna:* Karl Karlsson, Klappslett.  
*Stockholm:* Förlagsföreningen Esperanto, Luntmakaregatan 52, 2 tr.  
*Södertälje:* Henning Larsson, Skogsidyllen.  
*Sundsvall:* C. W. Sjögren, Nygatan 33.  
*Torskors:* Fritiof Ahnfelt, Inglatörp.  
*Västerås:* O. Dahrné, Fullerövägen 20.  
*Örebro:* Philip E. Jansson, Rådmansgat. 18.  
*Örnsköldsvik:* Anshelm Strömberg, Storgatan 25.  
*Östersund:* C. Linusson, Furirmässen, 123.

### Korespondado.

Alois Knourek, bankoficisto, Praha II, Zemská banka, Ĉeĥoslovakio, deziras korespondi per p.k. kaj interŝ. pm.

### Svenska Esperanto Förbundet

(Sveda Esperanto-Federacio)

Adress: Stockholm 1

har till uteslutande ändamål det mellanfolkliga hjälpspråkets utbredande och befrämjande.

Årsavgift för fristående medlemmar kr. 5:00 inberäknat prenumerationsavgiften för La Espero.

### Förlagsföreningen Esperanto

u. p. a.

(Eldona Societo Esperanto s. p. r.)

Adress: Stockholm 1

tillhandahåller all slags esperanto-litteratur, utgiver La Espero. Prislsta och provnummer sändes gratis och franko.

### La Espero

Organ för Svenska Esperanto-Förbundet.

Adress: Förlagsföreningen Esperanto, Stockholm 1,

utkommer en gång i månaden. Prenumerationspris inom Sverige 3:00. Annonspris 10 öre pr mm.

### Förlagsför. Esperanto u. p. a.

Stockholm 1.

Ändringar i 1923—1924 års

prislsta:

Prisändringar:

Stranga Heredaĵo, inb., kostar nu 4:50

Internacia kantarono, texthäfte, 0:60

Internacia Mondlitteraturo (endast några få delar å lager) 1:40

Nyinkomet:

Eŭropo ĉe la abismo. Av Francesco Nitti, Italiens förre konseljpresident. Högaktuellt politiskt verk. Häft. i starkt omslag. 3:50

Slutsålda äro följande böcker:

Bildotabuloj por la instruado de Esperanto.

Esperanto-Gvidanto pri publika interkomunikigado.

Ĉu vi parolas Esperante?

Lärobok i esperanto på grekiska.

Esperantonyeklar på olika språk, bl. a. japanska.

Internacia Mondlitteraturo, vol. 1, 3, 4, 6 och 8.

Luyken, Stranga Heredaĵo, häft. Nova Testamento, alla slag.

Internacia Kantaro, musikuppl.

Vivu Esperanto, noter.

La Tagiĝo, noter.

### VÄRVA NYA MEDLEMMAR!